

Minister Klimatu i Środowiska

DGO-SGO.0500.12.2026.KD
4360526.18095897.14889816
Warszawa, 30-07-2026

Dotyczy: odpowiedzi na interpelacja - posała Łukasza Kmity (znak: K10INT16827)

Temat: kontynuacja programu wsparcia samorządów w zakresie likwidacji miejsc, gdzie składowane są odpady niebezpieczne oraz systemowego ograniczenia działania tzw. mafii śmieciowych

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do interpelacji posała Łukasza Kmity, nr K10INT16827, w sprawie kontynuacji programu wsparcia samorządów w zakresie likwidacji miejsc, gdzie składowane są odpady niebezpieczne oraz systemowego ograniczenia działania tzw. mafii śmieciowych, przekazuję poniższą odpowiedź w zakresie kompetencji Ministra Klimatu i Środowiska.

1. *Czy ubiegłoroczna akcja wsparcia finansowego samorządów z zakresie bezpiecznego unieszkodliwiania odpadów - w tym odpadów niebezpiecznych - będzie kontynuowana?*

Likwidacja miejsc nielegalnego magazynowania odpadów niebezpiecznych stanowi priorytet obecnego rządu. Dzięki przeprowadzonej w 2024 r. rządowej inicjatywie legislacyjnej¹ wprowadzone zostały przepisy umożliwiające przekazanie jednostkom samorządu terytorialnego środków z rezerwy celowej budżetu państwa na usuwanie nielegalnie nagromadzonych odpadów (w wysokości do 99% kosztów realizacji tych zadań).

Należy podkreślić, że wskazany mechanizm wsparcia finansowego (rezerwa celowa) ma charakter czasowy. W związku z tym nabór wniosków planowany na 2027 r. będzie ostatnim naborem realizowanym w ramach wskazanego źródła finansowania.

Ponadto w 2025 r. został ogłoszony nowy program dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) „Usuwanie nielegalnie nagromadzonych odpadów” (przewidziany na lata 2025-2035).

2. *Ile środków planuje przeznaczyć Ministerstwo Klimatu i Środowiska wraz z NFOŚ i WFOŚ w 2026 oraz 2027 roku na ten cel?*

W ustawie budżetowej na 2026 r. zostały zabezpieczone środki w wysokości 200 mln zł na usuwanie nielegalnie nagromadzonych odpadów. Wysokość zabezpieczenia środków na 2027 r. nie jest obecnie znana, jednakże Ministerstwo Klimatu i Środowiska (MKiŚ) podejmuje działania w celu zabezpieczenia w ustawie budżetowej na 2027 r. środków w maksymalnej wysokości przewidzianej przepisami¹, tj. 300 mln zł. Natomiast planowany budżet ww. programu NFOŚiGW wynosi 500 mln zł.

¹ Ustawa z dnia 21 listopada 2024 r. u o zmianie ustawy o odpadach oraz ustawy o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2024 poz. 1834).

Odnośnie Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW) MKiŚ nie posiada aktualnych informacji o prowadzonych przez nich programach mających na celu usunięcie porzuconych odpadów, ani o wysokości środków na nie przeznaczonych.

3. Czy formuła wsparcia samorządów będzie miała charakter otwartego konkursu i będzie transparentna?

MKiŚ nie planuje udzielania wsparcia samorządom poprzez organizację otwartego konkursu, niemniej jednak procedura udzielania wsparcia finansowego jest w pełni transparentna.

Należy podkreślić, że w ramach naboru do środków z rezerwy celowej budżetu państwa jednym z podstawowych kryteriów koniecznych do spełnienia jest wydanie decyzji na podstawie art. 26a ustawy o odpadach. Tym samym wskazane środki mają możliwość uzyskać organy właściwe do wydania tej decyzji, które zostały wskazane w art. 26a ust. 2 ustawy o odpadach.

Jednocześnie w celu zapewnienia transparentności w ramach naboru do środków z rezerwy celowej budżetu państwa przyjęto rozwiązanie oparte w całości na działaniach terenowych organów administracji (wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska (WIOŚ) i wojewodów). W pierwszym etapie WIOŚ przekazują wojewodom zestawienie miejsc nielegalnego nagromadzenia odpadów, które mogą zagrażać lokalnej społeczności znajdujących się na swoim terenie. Następnie dla wskazanych przez WIOŚ miejsc wojewodowie zbierają od właściwych organów administracji tzw. fiszki przedstawiające informacje o miejscach nielegalnego nagromadzenia odpadów, do których są właściwi do podejmowania działań w celu usunięcia odpadów. Po upływie terminu składania fiszek wojewodowie wstępnie weryfikują je pod względem:

1. formalno-rachunkowym, tj. nie są brane pod uwagę lokalizacje, gdzie potrzebne środki finansowe z rezerwy celowej na usunięcie odpadów (lub jego etapu) w danym roku przekraczają rocznie kwotę 50 mln zł (dot. realizacji całego przedsięwzięcia lub jego etapu) oraz gdzie nie wykazano co najmniej 1 % wkładu własnego, oraz
2. podstawowych kryteriów, koniecznych do spełnienia:
 - 1) została wydana decyzja na podstawie art. 26a ustawy o odpadach, która stała się ostateczna najpóźniej dzień przed złożeniem fiszki,
 - 2) fiszka została wypełniona prawidłowo – tzn. wskazano precyzyjnie wszystkie wymagane informacje w fiszce (np. ilość odpadów musi być określona w Mg, potencjalny beneficjent musi wypełnić wszystkie miejsca w fiszce),
 - 3) w danym miejscu zdeponowano odpady niebezpieczne (rezerwa celowa jest przeznaczona na likwidację odpadów niebezpiecznych),
 - 4) termin zakończenia realizacji przedsięwzięcia lub jego etapu nie przekracza daty 30 listopada danego roku.

Wojewodowie po weryfikacji otrzymanych fiszek przekazują je do oceny merytorycznej WIOŚ (wyrażona w punktach ocena zagrożeń), a następnie przyznają punktację w zakresie bliskości infrastruktury krytycznej. Następnie pozytywnie zweryfikowane fiszki są przekazywane przez wojewodów do MKiŚ. Z kolei resort klimatu i środowiska sporządza ranking lokalizacji nielegalnie nagromadzonych odpadów, na podstawie oceny wojewodów i WIOŚ dla każdej lokalizacji. W kolejnym etapie organy administracji właściwe do najwyżej punktowanych lokalizacji otrzymują od wojewodów informacje o możliwości wnioskowania do Ministra Finansów o środki z rezerwy celowej budżetu państwa.

4. Kiedy Ministerstwo Klimatu i Środowiska oraz podległe mu jednostki ogłoszą nabór na rok 2026 i na rok 2027?

Nabór do środków z rezerwy celowej budżetu państwa na rok 2026 r. został zakończony. Kolejny odbędzie się w 2027 r. w sposób analogiczny jak opisany w odpowiedzi na pytanie nr 3.

5. Jakie kryteria muszą spełnić samorządy, aby otrzymać rządowe wsparcie na unieszkodliwianie odpadów (w tym odpadów niebezpiecznych)?

Kryteria jakie muszą spełnić samorządy, aby otrzymać rządowe wsparcie na unieszkodliwianie odpadów (w tym odpadów niebezpiecznych) opisano w odpowiedzi na pytanie nr 3.

Podsumowując, samorządy mogą otrzymać rządowe wsparcie wyłącznie wtedy, gdy właściwy organ posiada ostateczną decyzję wydaną na podstawie art. 26a ustawy o odpadach, złoży kompletną i prawidłowo wypełnioną fiskę, wykaże obecność odpadów niebezpiecznych, zapewni wymagany wkład własny, zmieści się w limicie finansowania oraz potwierdzi możliwość zakończenia przedsięwzięcia albo jego etapu do 30 listopada danego roku.

Niemniej jednak spełnienie powyższych warunków nie przesądza jednoznacznie o otrzymaniu środków z rezerwy celowej budżetu państwa (służy temu wyrażona w punktach ocena ryzyka przez WIOŚ i wojewodów).

7. Ile ton nielegalnych odpadów/opadów niebezpiecznych - wg szacunków Ministerstw - jest zgromadzonych na nielegalnych wysypiskach, miejscach nieprzeznaczonych w Polsce?

Dane, którymi dysponuje MKiŚ nie zawierają w każdym wylistowanym przypadku informacji dotyczącej masy odpadów znajdujących się w miejscach nielegalnego nagromadzenia odpadów mogących stanowić szczególne zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub środowiska.

Na podstawie informacji przekazywanych przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ) przygotował i przekazał do MKiŚ zestawienie 311 miejsc nielegalnego nagromadzenia odpadów, które mogą zagrażać lokalnej społeczności. Zestawienie to dotyczy stanu na rok 2024 i znajduje się w kancelarii tajnej MKiŚ (jest objęte ochroną - nadano mu klauzulę niejawności „Zastrzeżone”). Niestety nie we wszystkich z tych miejsc została ustalona ilość (masa) nagromadzonych odpadów, a w przypadkach, w których dane takie są dostępne, mają one jedynie charakter szacunkowy. Ustalenie ilości odpadów zgromadzonych w miejscach nielegalnego nagromadzenia jest w praktyce bardzo trudne ze względu na zróżnicowany charakter odpadów (odpady w formie płynnej i stałej), sposób ich zdeponowania (np. mauzery, beczki), a także fakt częściowego lub całkowitego zakopywania odpadów w takich miejscach. W konsekwencji dane dotyczące masy odpadów, o ile są dostępne, mogą mieć jedynie charakter szacunkowy.

W chwili obecnej, na polecenie MKiŚ przez Inspekcję Ochrony Środowiska prowadzone są prace w celu ponownego zinwentaryzowania miejsc nielegalnego nagromadzenia odpadów. Ich zakończenie planowane jest jesienią bieżącego roku.

12. Czy zadaniem Ministerstwa Klimatu i Środowiska proceder działania tzw. mafii śmieciowych w Polsce został wyeliminowany lub ograniczony? Proszę o porównawczą analizę sytuacji z lat 2010-2026 (do dnia podpisania odpowiedzi).

W latach 2010–2017 przeciwdziałanie nielegalnemu gospodarowaniu odpadami realizowano przede wszystkim w ramach ustawowych działań kontrolnych Inspekcji Ochrony Środowiska (IOŚ) oraz innych właściwych organów.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że w związku z nasileniem zjawisk związanych z nielegalnym gospodarowaniem odpadami, w tym pożarów miejsc magazynowania odpadów, w 2018 r. wprowadzono zmiany systemowe (bardziej restrykcyjne) w zakresie gospodarowania odpadami. Zmiany dotyczyły również przepisów dotyczących funkcjonowania IOŚ. Stworzono możliwość zgłaszania przez każdą osobę do GIOŚ przypadków naruszeń środowiska, także anonimowo za pośrednictwem formularza na stronie internetowej oraz poprzez aplikację mObywatel.

Podkreślić należy, że od 12 stycznia 2024 r. Systemem Elektronicznego Nadzoru Transportu (system SENT) jest objęty przewóz 11 rodzajów (kodów) odpadów niebezpiecznych, w przypadku, gdy masa brutto przesyłki jest równa albo przekracza 1000 kg lub jej objętość jest równa albo przekracza 1000 litrów. Obecnie prowadzon jest również korespondencja z Ministerstwem Finansów dotycząca objęciem systemem SENT ponad 100 kodów odpadów niebezpiecznych, które najczęściej występują w miejscach nielegalnego nagromadzenia odpadów. Powyższe ma na celu zwiększenia kontroli transportu odpadów niebezpiecznych.

Oprócz tego w latach 2025–2026 w BDO uruchomiono Moduł Potwierdzeń, umożliwiający elektroniczne wystawianie dokumentów potwierdzających recykling odpadów opakowaniowych (DPR) i dokumentu potwierdzającego odpowiednio eksport odpadów opakowaniowych albo wewnątrzwspólnotową dostawę odpadów opakowaniowych w celu poddania ich recyklingowi (EDPR) oraz wniosków o ich wydanie. Od 1 stycznia 2027 r. planowane jest rozszerzenie modułu o możliwość wystawiania dokumentów potwierdzających recykling oraz inne procesy odzysku odpadów powstałych z produktów, zaświadczeń dotyczących zebranych i przetworzonych zużytych baterii i akumulatorów, a także dokumentów i zaświadczeń związanych ze zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym, w tym potwierdzających jego recykling lub inne procesy odzysku, wraz z wnioskami o ich wydanie.

Ponadto aktualnie prowadzone są prace legislacyjne nad projektem ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu usprawnienia działań Inspekcji Ochrony Środowiska (UDER 81). Projekt ustawy ma na celu zwiększenie efektywności, m.in. systemu nadzoru i kontroli nad podmiotami gospodarującymi odpadami, w szczególności przez usprawnienie czynności kontrolnych prowadzonych przez IOŚ oraz uporządkowanie działań następczych podejmowanych po stwierdzeniu naruszeń przepisów ochrony środowiska.

Resort klimatu i środowiska przygotowuje również projekt nowelizacji ustawy o odpadach, który przewiduje rozwiązania uszczelniające system BDO, w szczególności możliwość czasowego zawieszenia konta podmiotu w Rejestrze-BDO w przypadku wstrzymania działalności przez WIOŚ oraz wprowadzenie rocznego okresu karencji dla podmiotów wykreślonych z rejestru za rażące naruszenia przepisów przed ponownym uzyskaniem wpisu. Zmiany te mają ograniczyć nadużycia i zwiększyć skuteczność nadzoru nad gospodarką odpadami.

Prowadzone są również prace przygotowawcze dotyczące uszczegółowienia rozszerzonej odpowiedzialności wytwórców odpadów niebezpiecznych co ma na celu zwiększenia nadzoru nad obiegiem odpadów niebezpiecznych i jego monitorowanie od momentu wytworzenia do przeprowadzenia procesu ich ostatecznego odzysku lub unieszkodliwiania. W pracach tych ujęto również kwestie poprawy sytuacji w zakresie wydawania decyzji administracyjnych dotyczących gospodarowania odpadami, w szczególności szybkości ich wydawania oraz zwiększenia efektywności procedur związanych z usuwaniem nielegalnie nagromadzonych odpadów.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że podejmowane na przestrzeni lat działania legislacyjne, organizacyjne i kontrolne przyczyniają się do zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przestępczości środowiskowej oraz ograniczenia nielegalnych praktyk w zakresie gospodarowania odpadami. Jednocześnie zjawisko to nadal występuje i wymaga

ciągłych wysiłków, w tym nakładów finansowych oraz zwiększania efektywności współpracy organów i służb. Zadaniem ciągłym jest dalszy rozwój narzędzi analitycznych dla administracji oraz wzmocnienia kompetencji organów odpowiedzialnych za ochronę środowiska.

13. Kiedy na przestrzeni ostatnich dwóch lat tj. maj 2024 - maj 2026 (proszę o dokładne wskazanie dnia kontroli) przedstawiciele WIOŚ w Krakowie kontrolowali stan nielegalnego wysypiska odpadów w Kluczach-Osady? Czy z kontroli sporządzono protokół? Czy składowane tam odpady stanowią zagrożenie?

We wskazanym okresie Małopolski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska (Małopolski WIOŚ) dwukrotnie przeprowadził działania na terenie nielegalnego miejsca nagromadzenia odpadów w m. Klucze-Osada. Czynności zostały przeprowadzone w dniach 17 czerwca 2024 r. oraz 21 sierpnia 2024 r. na podstawie art. 10b ustawy IOŚ i zostały udokumentowane notatką urzędową i dokumentacją fotograficzną.

W zakresie zagrożenia powodowanego przez zgromadzone w tym miejscu odpady należy wyjaśnić, że w miejscu tym zgromadzone są głównie odpady inne niż niebezpieczne i obojętne (przy czym jedynymi zweryfikowanymi odpadami niebezpiecznymi są odpady zawierające azbest). Ilość zgromadzonych w tym miejscu odpadów wynosząca 20553,02 Mg, w tym znaczna ilość odpadów palnych, w zestawieniu z bliskością zabudowy, brakiem zabezpieczenia miejsca przed dostępem osób trzecich i magazynowaniem odpadów na zewnątrz, stanowi o występowaniu zagrożenia w związku z tym miejscem nielegalnego nagromadzenia odpadów.

Ponadto postanowieniem z dnia 19 września 2019 r., znak: WI.7040.14.1.2019.KW/GP Małopolski WIOŚ zaopiniował pozytywnie konieczność niezwłocznego usunięcia odpadów zgromadzonych w m. Klucze-Osada z uwagi na zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub środowiska.

15. Kiedy na przestrzeni ostatnich dwóch lat tj. maj 2024-maj 2026 (proszę o dokładne wskazanie dnia kontroli) przedstawiciele WIOŚ w Krakowie kontrolowali stan nielegalnego składowiska odpadów niebezpiecznych na terenie byłej fabryki OFNE? Czy z kontroli sporządzono protokół? Czy składowane tam odpady w dalszym ciągu stanowią zagrożenie?

We wskazanym okresie, w związku z poleceniem Wojewody Małopolskiego (pismo z dnia 23 sierpnia 2023 r., znak: WB-I.6333.82.2023), Małopolski WIOŚ przeprowadził wspólnie z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji w Olkuszu oraz Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Olkuszu 24 działania na terenie nielegalnego miejsca nagromadzenia odpadów przy Al. 1000-lecia w Olkuszu.

Czynności przeprowadzono w dniach:

- 23 maja, 17 czerwca, 19 lipca, 14 sierpnia, 11 września, 5 listopada oraz 19 grudnia 2024 r.;
- 21 stycznia, 18 lutego, 28 lutego, 17 kwietnia, 27 maja, 25 czerwca, 23 lipca, 27 sierpnia, 30 września, 29 października, 28 listopada oraz 22 grudnia 2025 r.;
- 28 stycznia, 19 lutego, 26 marca, 27 kwietnia oraz 26 maja 2026 r.;

wszystkie te czynności zrealizowano w trybie art. 10b ustawy IOŚ i zostały one udokumentowane notatką urzędową i dokumentacją fotograficzną.

W zakresie zagrożenia powodowanego przez zgromadzone w tym miejscu odpady wyjaśnia się, że odpady zlokalizowane są w zamykanej hali, gdzie zgromadzone są zarówno odpady niebezpieczne, jak również inne niż niebezpieczne i obojętne. Odpady są magazynowane w pojemnikach typu mauzer oraz beczkach, część z pojemników i beczek uległa

rozszczelnieniu. Szacunkowo w tym miejscu zgromadzone jest około 800 Mg odpadów, w tym odpadów palnych, co skutkuje występowaniem istotnego zagrożenia w związku z tym miejscem nielegalnego nagromadzenia odpadów. Dodatkowo nadmienię, że Małopolski WIOŚ dwukrotnie w 2019 i 2025 r. zaopiniował pozytywnie konieczność niezwłocznego usunięcia odpadów zgromadzonych przy Al. 1000-lecia w Olkuszu, z uwagi na zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub środowiska.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

1. Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM